

נ:

עין משפט
נר מצוה

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מסורת הש"ס

(א) ונכנס סבא (ב) לקמן
(ג) ונכנס סבא (ד) ונכנס סבא
(ה) ונכנס סבא (ו) ונכנס סבא
(ז) ונכנס סבא (ח) ונכנס סבא
(ט) ונכנס סבא (י) ונכנס סבא
(יא) ונכנס סבא (יב) ונכנס סבא
(יג) ונכנס סבא (יד) ונכנס סבא
(טו) ונכנס סבא (טז) ונכנס סבא
(יז) ונכנס סבא (יח) ונכנס סבא
(יט) ונכנס סבא (כ) ונכנס סבא
(כא) ונכנס סבא (כב) ונכנס סבא
(כג) ונכנס סבא (כד) ונכנס סבא
(כה) ונכנס סבא (כו) ונכנס סבא
(כז) ונכנס סבא (כח) ונכנס סבא
(כט) ונכנס סבא (ל) ונכנס סבא

מוסף רש"י

לפרנסה שמין באב
הנת יתומה שכלה לנשא
ותמיס לה נדוניה כפי
אימת שטת נקוייה נאכיה
והתן לו קמלן לשונו
סה כל לשון פרנסה
לשון עשיית נכסיה הוא
קונטרס נגדו ונכנס סבא

אוש עליה כולי עלמא. והוא לא פי' דנכנס יורשין דקאמר כתובת
בנין דיתכין היא וסבורים שקמס ירושה קאמר שאין הנכנס יורשין
מטלטלין: דלמא כפוסה בנין דיתכין קאמר מר. לפי ששתי תקנות
הללו שתקט חכמים תנאלי כתובה לזמנות זו מנו וכתובת בנין דכרין
תנן בפרק מי שיהיה נשוי ולקמן דף
גא. דלפין נגביה מן המטלטלין דמתן
ר' שמעון אומר אפי' יש שם נכסים
שאלו להם אחריות אינן כלום עד
שיהא שם נכסים שיש להן אחריות
מומר על שתי הכתובות דינר והתם
מפרש דלהילכתא כתובת בנין דיתכין
דמתן מי שהיה נשוי שמי נשים ומתו
ואח"כ מת הוא ויהיו שני כל אחת
מבקשין כתובת אמן כגון שכתובת
האחת מרובה או אם שמהן שות
פעמים שני האחת רבים וכני
האחת מועטין וזאת המועטין מבקשים
כתובת אמן ויחלקוהו ביניהן וכני
השניה יחלקו את כתובת אמן ביניהן
ובאין עליהם מכה תנאלי כתובת
אמן שכתובת אלו כתובת בנין דכרין
דיהוין ליכי מינאי אינון ירתון כסף
כתובתין כ' אם יש מומר דינר על
שתי הכתובות שמתקיים בו תמלה
דאורייתא אלו טעלין כתובת אמן
ואלו טעלין כתובת אמן ואם לאו
חולקין בשוה למנין גולגולתם דמתקום
דמיעקרא תמלה דאורייתא לא תקון
רנן: מר דגברא רבא הוא גיט.
שאלו ללמוד מוון צנות מירושלם דכרין
אלא מירושלם כתובת בנין דכרין
שכאה מכה תנאלי כתובה כמותה: רב
ון מחיטי דעלייה. יתומות בלא לפניו
ומצועות מוונות מחיטי דאכניהן שלא
היו שם קרקעות אלא מטלטלין ותנן
להם: פרנסה הוא. לא מוונות היו
אלא פרנסת נדוניה לנשא והיהיא
גביה ממטלטלי: ודשמואל דאמר
לפרנסה שמין באב. אומדן לפי
וותרנותו של אב או לפי קמלנותו
אם היה קיים כך וכך היה נתון להם
מנכסים הללו וכיון דאומד דעתו
שימיעין מקרקעי ומטלטלי שוים
צכך: מטלוייא דאב. לפי אומד עילוי
דעת וותרנותו: או דלמא מונוי ממש.
ואע"ג דתנאי כתובה ככתובה ואין
נגזית ממטלטלי דכל אסמכתא דשטרי

יתבי רב יוסף קמיה דרב המנונא. משמע דרב יוסף היה קטן
מרב המנונא ונפיק דקידושין ודף כה. וסמ' משמע דרב
המנונא תלמידו של רב חסדא היה גבי סבי דמייחא דלא אמו
לפירקיה דרב חסדא אמר ליה לרב המנונא זיל לנעניהו ורב יוסף
חזירו של רב חסדא היה אלא 5"ל
דמרי רב המנונא הווי':
ומאי עלייה מעיילייה דאב. לקמן
בפרק מליאת האשה ודף
סה. פ"ח דהא דאמר שמואל שמין
באב לא ליפית כח הנת ליתן לה
ותר מעשור נכסים אם האב היה
ותמן אלא לגרוע כחה וליתן לה
פחות מעשור נכסים אם אמו יודעין
שהוא עשן דלא מנינו שומא לעלייה
אלא לגרועתה כדאמרי' בפ' מליאת
האשה (ג"ו סה) מעשה ונתן לה רבי
עד שנים עשר נכסים ולקמן ודף
נכ: נמי משמע דדוקא עד עישור
נכסים שרי רנן אכל טפי איכא
ענורי אסתגא דפרין מי איכא
מתי דרזמנא דאמר ברא לירות
ברתא לא תירות ומתקי רנן כ'
ומתקי עד כמה משמע עד כמה שרי
רנן אע"ג דדמי לענורי אסתגא
עד עישור נכסים ומיהו הכא משמע
עלייה דאב דשמואל לעלייה קאמר
וש לומר דלענין מטלטלי דוקא הו'
לעלייה דכיון דשמין בדעת האב
גביה נמי ממטלטלי אכל לענין כמה
בדעת האב ליתן הו' לגרועתה שלא
להוסיף על עישור אלא לפחות וא"ת
דנפק מליאת האשה (ג"ו סה) תנן
רבי יהודה אומר אם השיא נת
הראשונה יתן לשהי דרך שנתן
לראשונה משמע אפילו נתן לראשונה
יותר מעשור נכסים מדקא מהדרי
ליה רנן פעמים שאדם עשיר והעני
פירוש עשיר בדעת והעני בדעת ולא
יתן לזאת כמו שנתן לראשונה אלא
שמין את הנכסים ועשור נכסים יתנו
ולא יותר ושמואל דאמר שמין באב
כר"י סבירא ליה ואור"י דלעולם
לא קאמר רבי יהודה יתן לשהי
דרך שנתן לראשונה אלא דדוקא
כשנתן לראשונה עשור נכסים או
פחות ורנן מהדרי ליה דאין ללכת
אחר דעתו הראשונה כיון שדעת

עב א מתי פתי' מהל'
אשתו הלו' טפי' מהל'
הרבי' פי' קוף פתי' דר'
ערב ב מתי פתי' סה הל'
פתי' לאין פה טפי' מהל'
סה פי' קוף פתי' א':
תוספות רי"ד
יתבי רבי יוסף קמיה דרב
ותיבי רבי יוסף קאמר כשם
שאין (הבעל יורש) והנכנס
יורשין כתובת בנין אלא
מן הקרקע כך אין הכתובת
ניזונת מאלו מן הקרקע:

יתבי רב יוסף קמיה דרב המנונא ויתבי רב
המנונא וקאמר כשם שאין הבנים יורשין
אלא מן הקרקע כך אין הכתובת ניזונת אלא
מן הקרקע אוושי עליה כולי עלמא דשביק
ארעא הוא ידירתי ליה בניה דלא שביק
ארעא לא ידתי ליה בניה אמר ליה רב יוסף
ודלמא "כתובת בנין דכרין קאמר מר אמר
ליה ⁶מר הגברא רבא הוא ידע מאי קאמינא
אמר רבי חייה בר יוסף רב זון מחיטי דעלייה
איבעיא להו פרנסה הויה ומאי עלייה
מעילוייא דאב וכדשמואל ⁷דאמר שמואל
לפרנסה שמין באב או דלמא מונוי ממש
הוה ומאי עלייה דאב אדכרבים טובים שנאמרו
בעלייה דאמר רב יצחק בר יוסף בעלייה
התקינה שיהו בנות ניזונות מן המטלטלין
תא שמע ביריה דרבי בנאי אחיה דרבי
חייא בר אבא הו' מטלטלין דיתמי אתו
לקמיה דשמואל א"ל זיל זון מאי לאו מונוי
וכדרב יצחק בר יוסף סבירא ליה לא התם
לפרנסה הואי ושמואל לטעמיה דאמר
שמואל לפרנסה שמין באב הוה עובדא
בנהרדעא ודון דיני דנהרדעא בפומבדיתא
ואגבי רב חנא בר ביזנא אמר להו רב נחמן
זילו אהדרו ואי לא מגבינא לכו לאפדניכו
מיניכו רבי אמי ורבי אסי סבור למיזן
מכטלטלי אמר להו רבי יעקב בר אירי
מילתא דר' יוחנן ור"ל לא עברו בה עובדא
אתון עבדין בה עובדא רבי אלעזר סבר
למיזן ממטלטלין אמר לפניו רבי שמעון בר
אליקים רבי יודע אני כך שאין מדת הדין
אתה עושה אלא מדת רחמנות אלא ⁸שמא
יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות ההוא
דאתא לקמיה דרב יוסף אמר להו הבו לה
מתמרי דעל בודיא אמר ליה אביי אילו
בעל חוב הוה כי האי גונא מי הוה יריב
ליה מר אמר ליה דהוייא לבודיא קאמינא
סוף

האדם משתנה הילכך לעולם יתנו עשור נכסים ויש להניח רחיה
דרכי אית ליה כהדיא כר"י בפרק מליאת האשה (סה) וקאמר רבי
כהדיא שמתתא דפרנסה ערפא ממעבדי ולא מוונות לפי שמונות
אין קצובים כדאמרינן בהניזוקין (גיטין דף גה. וס) ופרנסה מיקן
קייא כדאמר התם ואם איתא דלהוסיף על עישור נכסים נמי שמין
באב אם כן פרנסה נמי אינה קצובה אכל אם אין שמין אלא
לפחות מעשור נכסים יתחא אע"פ שאין לה קצבה למטה כיון
דלמעלה מיהא יש לה קצבה יכולין הלקוחות לזהר ולהניח מצני
חרי כדי עישור נכסים ומיהו אין רחיה דאם כן מהאי טעמא נמי יז
קצבה למוונות כששיעבדו האחים דהא יש קצבה למעלה עד נגר
ואין לומר דהתם איכא למימר שמה חלקה ותצטרך רפואה ואמרינן בפרקין⁹ דרפואה שאין לה קצבה היא בכלל מוונות דהא חשיב בהניזוקין (ג"ו
סה) פסק לון ה' שנים בת אשתו יש לה קצבה דקמני והיא ניזונת מנכסים משועבדים אלא דחיי אע"פ שקצובים למעלה עד נגר כיון שאין קצובין
למטה דאפשר שגנא קודם לא חשיב קצובין אכל פרנסה יש לה קצבה שאפשר ללקוחות לנכר הדברים ע"י ב"ד ולשוש דעתו של אב בין למעלה
בין למטה: **ואמ"ר** י"ז זון בו'. ואם תאמר ומאי אולמיה הא דשמואל יותר מהיהא דרב יצחק בר יוסף דמבעיא לן אי סבר רב כותמיה ו"ל
משום דשמואל עבד עובדא מייתי מיניה ולא מסתבר ליה דרב פליג אדשמואל דהא בלאו הכי משמע דרב זון היינו מוונות אלא דמבעיא ליה
משום דלא יתחא ליה למימר שחלקו רב על המשנה דקמני מוונות הכנות הו' כירושלם בנין דיתכין ומייתי ראייה משמואל דעבד עובדא
והכי נמי מ"ז סבר רב כדמשמע לישנא דון רב וסביר דאחרי כן שניו התקנה וא"ת והיכי משמע מילתא דשמואל דאמר זיל זון מוונות ממש
קאמר יותר ממילתיה דרבי חייה בר יוסף דקאמר רב זון ו"ל דסברא הוא בשעה שפוסק הוראה יש לו לפסוק בשלשון דליכא למיטעו הילכך איכא
למימר טפי דזיל זון ממש קאמר אכל רבי חייה בר יוסף היה שונה קבלתו ולא היה כל כך מדקדק בלשונו: **אמ"ר** אהו י"זו אהדרו בו'. טועין
בדבר משנה חשיב להו רב נחמן והוא בעצמו היה יכול להחזיר הדין אלא שעבלי דינין לא היו שומעין לו כמו לדיינין לכן קאמר להו זילו אהדרו:
סוף

אקרקעות היא לפי שעומדות בעין רב סבר לה כחקנת עליה והיינו
דקאמר מחיטי דעלייה: זיל זון. את הכנות: הוה עובדא ודון
דייני. לון מן המטלטלין: **מחמרי דעל בודיא.** שכן מטלטלין: **כודיא.**
מחלות שנותנין תחת הדקלין כשגודרין התמרים: אילו בעל חוב הוה.
כלומר אפילו בעל חוב שיפה כמו לטרוף ממשועבדין אינו גובה
ממטלטלין של יתומים וזו תנבה למוון הכנות שזוכה כחן אכל
משועבדים: **דחו לבודיא.** הקרובות לגדור ועדיין מחבורות:
יתום

אקרקעות היא לפי שעומדות בעין רב סבר לה כחקנת עליה והיינו
דקאמר מחיטי דעלייה: זיל זון. את הכנות: הוה עובדא ודון
דייני. לון מן המטלטלין: **מחמרי דעל בודיא.** שכן מטלטלין: **כודיא.**
מחלות שנותנין תחת הדקלין כשגודרין התמרים: אילו בעל חוב הוה.
כלומר אפילו בעל חוב שיפה כמו לטרוף ממשועבדין אינו גובה
ממטלטלין של יתומים וזו תנבה למוון הכנות שזוכה כחן אכל
משועבדים: **דחו לבודיא.** הקרובות לגדור ועדיין מחבורות:
יתום